

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.21.746/2013/5.szám

A Kúria a dr. Hajdú István ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 40.P.22.747/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.742/2012/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a módosított keresetében a Ptk. 349. § (1) bekezdése alapján vagyoni kárát érvényesítette az alperessel szemben. Arra hivatkozott, hogy az alperes 2002. november 14. napján úgy adta ki a ... forgalmi rendszámú ... típusú személygépkocsira a forgalmi engedélyt, hogy a kötelező felelősségbiztosítás megkötéséről szóló igazolást nem követelte meg. A felperes a gépkocsit 2002. november 16. napján vette át, majd a hozzátartozója által vezetett gépkocsi a k-i autópályán közúti balesetet okozott. Az ezzel összefüggésben felmerült 3.273.925 forint kár megfizetésére jogerős ítélet kötelezte az M. javára.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy jogszerűen járt el. A felelősségbiztosítási szerződés megkötése és nyomon követése a felperes jogszabályi kötelezettsége és ennek elmulasztásával a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét nem teljesítette. A felperes felel a megbízottja eljárásáért, amit elmulasztott ellenőrizni. A kárt és annak összegét a felperest marasztaló ítélet nem alapozza meg, de hiányzik az alperes magatartása és a kár közötti okozati összefüggés is. A kárt elsődlegesen a baleset idézte elő,

másodlagosan pedig a felperes, aki nem ellenőrizte a felelősségbiztosítás meglétét, harmadlagosan pedig a felperes megbízottjának szerződésszegése.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes a perrel érintett gépjárműre nem kötött biztosítási szerződést sem személyesen, sem megbízottja útján. A felperes a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítette - az M. alperessel szembeni perben hozott ítélet ellen fellebbezést nyújtott be -, ezért érdemben vizsgálta, hogy a kártérítési felelősség feltételei az alperes vonatkozásában a felperes által megjelölt kárért fennállnak-e. Megállapította, hogy a káresemény időpontjában hatályban volt 35/2000. (XI.30.) BM rendelet alapján az alperes nem vehette volna nyilvántartásba a gépkocsit, és nem helyezhette volna forgalomba a kötelező felelősségbiztosítás érvényes létrejöttének és hatályban létének igazolása hiányában, ezért a forgalmi engedély kiadása jogszabályba ütközött. A káresemény a 2002. december 18. napján bekövetkezett gépjármű baleset volt, ami a felperesnek kárt okozott, a kárt pedig a felperes helyett az M. fizette meg, és ennek megfizetésére kötelezte a jogerős ítélet a felperest. A kártérítési felelősség okozati összefüggés eleme tekintetében azonban elfogadta az alperes védekezését, mert ehhez a kárhoz közvetlenül nem az alperes jogellenes magatartása vezetett, hanem a felperesé, amely a közúton történő gépjárművezetés körében történt és amit a felperes maga sem vitatott. A forgalmi engedély jogellenes kiállításából nem kellett egyenesen következnie a kár felmerültének. Az alperes jogellenes magatartása mellett is elmaradhatott volna a baleset, ha a felperes, illetve helyette a gépjárművet vezető gyermeke nem okoz balesetet, illetve a baleset a kötelező felelősségbiztosítás megléte mellett is ugyanígy bekövetkezett volna, melyért a felperes felelőssége fennállt volna, más kérdés, hogy a kárt helyette a biztosító térítette volna meg.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, jogi indokaival azonban csak részben. Megállapította, hogy az alperes a jogszabályi feltételek hiányában adta ki a forgalmi engedélyt; elmulasztotta a forgalmi engedély feltételeinek hiányában a kérelmet elutasítani. A felperesnek a kérelmet teljesítő határozattal szemben nem volt oka jogorvoslattal élni, a mulasztásos jogsértés esetén pedig nincs olyan rendes jogorvoslat, aminek az igénybevétele a Ptk. 349. § (1) bekezdésén alapuló kártérítési igény teljesítéséhez megkövetelhető lenne. Az M. által a felperessel szemben kezdeményezett perben meghozott ítélet elleni fellebbezés nem tartozik a Ptk. 349. § (1) bekezdésében szabályozott rendes jogorvoslat körébe; a rendes jogorvoslat igénybevételénél mindig azt a hatósági eljárást kell figyelembe venni, amellyel összefüggésben a felperes a kártérítési

igényét megfogalmazta. Nem volt tehát olyan rendes jogorvoslat, amit a felperes igénybe vehetett volna. A felperes károkozó körülményként a forgalmi engedély kiadását jelölte meg. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a közúti balesettel összefüggő megtérítési kötelezettség elsődlegesen amiatt terhelte a felperest, mert az, akinek a gépjármű vezetését átengedte, a közlekedési szabályok megszegése miatt közúti balesetet okozott. A felperes megtérítési kötelezettsége a saját mulasztására is visszavezethető, mert a 2002. november 14. napján történt forgalomba helyezéstől a balesetig eltelt idő alatt nem ellenőrizte, hogy a kötelező felelősségbiztosítás megkötése megtörtént-e. Az alperes magatartása tehát nincs közvetlen és releváns összefüggésben azzal, hogy a felperesnek egy közúti szabályszegés miatt másnak okozott kárért helyt kellett állni.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban annak hatályon kívül helyezését és „megváltoztatását” kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 349. § (1) bekezdését, a 339. § (1) bekezdését, valamint a 344. § (1) és (2) bekezdését. A jogerős ítélet tévesen állapította meg, hogy a felperes okozta a balesetet, mert azt a felperes fia okozta és a jogerős ítélet azért marasztalta a felperest a kártérítés megfizetésére, mert nem rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással. Jogi álláspontja szerint tévesen állapította meg a jogerős ítélet az okozati összefüggés hiányát az alperes mulasztása és a felperes kára között, mert az alperes jogellenessége „adekvát” következménye volt az M-nek kifizetett kár. A felperes vagyonában azért keletkezett kár, mert köteles volt a jogerős ítélet alapján kifizetni a visszkereseti igényként vele szemben támasztott követelést. Nem volt jogellenes a gépkocsivezetés átengedése, de az sem, hogy rögtön nem ellenőrizte a megbízott szerződés szerű teljesítését; annál is inkább, mert casco szerződés megkötésére sor került. Forgalmi engedéllyel rendelkezett, joggal bízhatott a biztosítás meglétében, mert az alperes a jogszabály előírása szerint csak akkor adhatta volna ki a forgalmi engedélyt, ha rendelkezik a jármű kötelező gépjármű felelősségbiztosítással. A helytállási kötelezettsége nem állt volna fenn, amennyiben az alperes államigazgatási jogkörében eljárva nem jogszabálysértően jár el, és ezáltal nem teszi lehetővé jogellenesen, hogy a perrel érintett gépjármű forgalomba helyezhető legyen érvényes, kötelező gépjármű felelősségbiztosítás nélkül. A jogellenes magatartás és a bekövetkezett kár között a hangsúlyt nem a közvetlenségre kell helyezni, hanem az „adekvátságra; amennyiben a kiváltó ok adekvát, az esetben releváns is”. A közúti baleset okozója, a kötelező gépjármű felelősségbiztosítást a felperes nevében megkötni elmulasztó megbízott, valamint az alperes jogellenes magatartása együtt okozása, az egymástól független ténykedés eredményezte a felperes kárát. A jogellenes magatartásukat logikus, koherens kapcsolat fűzi egybe, mindhárom

jogellenesség okozatos, többek közös károkozása, melyért egyetemlegesen felelősek.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felperes a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére alapította a keresetét és az alperes jogsértő eljárására - jogszabályi feltétel hiányában adta ki a forgalmi engedélyt - és annak eredményeként hozott határozatára és az ezzel okozott kárra hivatkozott.

A jogerős ítélet indokolásában helyesen utalt a jogvita elbírálására irányadó anyagi jogi szabályokra. Ennek megfelelően a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó (1) bekezdésében meghatározott speciális törvényi feltételek meglétében kártérítésnek akkor van helye, ha a szerződésen kívül okozott kárért való általános polgári jogi felelősségnek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti együttes feltételei fennállnak.

Az adott esetben a másodfokú bíróság állapította meg helyesen, hogy a felperes nem tudott élni jogorvoslati lehetőséggel, mert az alperes határozata vonatkozásában nem volt jogorvoslat, a fizetési kötelezettségét megállapító jogerős ítélet elleni fellebbezése pedig nem tartozik az alperes hatósági eljárásával összefüggő jogorvoslatnak. Nem volt tehát olyan rendes jogorvoslat, amit a felperes igénybe vehetett volna, ezért helyesen a kártérítési felelősség általános feltételeit kellett vizsgálni. A másodfokú ítélet indokolásában valóban tévesen szerepel annak megjelölése, hogy a gépkocsival a felperes a kölni autópályán közúti balesetet okozott, mert azt ténylegesen a felperes gyermeke vezette. Azt azonban helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az adott esetben annak volt jelentősége, hogy a felperes hozzátartozója, a felperes gépkocsijával balesetet okozott, és ez a baleset, és a baleset miatt felmerült kár, a felperes megtérítési kötelezettségének döntő oka. Polgári jogilag azokat az okokat kell adekvátnak, és ily módon relevánsnak tekinteni, amelyek alkalmazásával a polgári jogi felelősség célja, alapvetően a reparáció megvalósul. A felperes gépkocsijával okozott baleset miatt merült fel a felperes térítési kötelezettsége és nem az alperes mulasztása miatt. A polgári jogi kártérítési felelősség nem általában a felróható kötelezettségszegést szankcionálja, hanem azt, amely kárt is okoz. A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján a kártérítési felelősség csak akkor állapítható meg, ha az alperes kifogásolt tevékenysége a kár bekövetkezésének releváns oka volt. A felperes által adekvát oknak tekintett mulasztása az alperesnek nem volt okozója a balesetnek, a baleset azonban oka volt a felperes térítési kötelezettségének. A kár és a jogellenes magatartás

közötti oksági láncolatban az a közhatalmi cselekvés (mulasztás) minősül meghatározó oknak, amely az események rend szerinti lefolyása mellett - az általános élettapasztalat szerint is - alkalmas volt az eredmény a károsodás létrehozására (BH 2008.299.). Az adott esetben az alperes mulasztása és a felperes kára között nincs ilyen közvetlen okozati kapcsolat; a felperes által állított okfolyamatba a baleset okozása, mint olyan lényeges mozzanat ékelődött be, amely miatt az alperes nem vitás jogellenes magatartása a károsodás okfolyamatában olyan távoli, amely a kártérítési felelősség megállapítását már nem alapozza meg. Minderre figyelemmel nem tekinthető a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapulónak az a jogerős ítéleti megállapítás, hogy az okozati összefüggés nem állapítható meg az alperes mulasztása és a felperes kára között. Emiatt helyesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy az alperes kártérítési felelősséggel nem tartozik a felperes karáért.

A kifejtettekre tekintettel a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2014. február 26.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő
HM